

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩι ΑΓΙΩι ΠΑΣΧΑ

Λοιθμ. Πρωτ. 221

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,
Προσφιλέστατα τέκνα,

Φθάσαντες, χάριτι θεία, τήν πανσωστικήν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, δι' ἧς κατηργήθη τό κράτος τοῦ θανάτου καί ἠνεώχθησαν τῷ ἀδαμιαίῳ γένει αἱ πύλαι τοῦ Παραδείσου, ἀπευθύνομεν πᾶσιν ὑμῖν πασχαλίους προσρήσεις καί ἐγκάρδιον ἐόρτιον χαιρετισμόν, ἀναβοῶντες τό κοσμοχαρμόσουνον «Χριστός Ἀνέστη!».

Ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὅλας τάς πτυχάς της, δονεῖται ἀπό τήν ἀνεκκλήτην χαράν τῆς Ἀναστάσεως. «Πεῖραν ἀναστάσεως» μαρτυροῦν οἱ ἄθλοι τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεως, ἡ λατρευτική καί μυστηριακή ἐμπειρία, ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς», ἡ εὐσέβεια καί ἡ πνευματικότητα τῶν πιστῶν, ἡ θυσιαστική ἀγάπη καί ἡ κατά Χριστόν ἀναστροφή αὐτῶν, ἡ προσδοκία ἑνός κόσμου, ἔνθα «ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγή οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι»¹.

Ἐν τῇ Ἀναστάσει καί δι' αὐτῆς, τά πάντα εὐρίσκονται ἐν κινήσει πρὸς τήν τελειώσιν των ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Αὐτή ἡ ἐσχατολογική ὁρμή ἔδιδε πάντοτε εἰς τήν Ὁρθόδοξον ἐγκόσμιον μαρτυρίαν δυναμισμόν καί προοπτικήν. Παρά τά περὶ τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, λόγῳ τοῦ ἐσχατολογικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ζωῆς της, ἡ

---

¹ Ἀποκ. κá, 5.

Ἐκκλησία ποτέ δέν ἐσυνθηκολόγησεν ἀπέναντι εἰς τήν παρουσίαν τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς ὅλας τὰς μορφάς του, δέν ἀπώθησε τήν πραγματικότητα τοῦ πόνου καί τοῦ θανάτου, δέν ἠγνόησε τήν ἀμφισημίαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ποτέ δέν ἐθεώρησε τόν ἀγῶνα δι' ἓνα δικαιότερον κόσμον ἀλλότριον πρὸς τήν ἀποστολήν της.

Ἐγνώριζεν ὁμως ὅτι ὁ πόνος καί ὁ σταυρός δέν εἶναι ἡ ἐσχάτη πραγματικότητα. Ἡ βιωματική πεμπουσία τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι ἡ βεβαιότης ὅτι διὰ τοῦ Σταυροῦ, διὰ τῆς «στενῆς πύλης», ὀδηγούμεθα εἰς τήν Ἀνάστασιν. Ἡ πίστις αὐτή ἀποτυπῶνται εἰς τό γεγονός ὅτι ὁ πυρήν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἡ Θεία Εὐχαριστία, συνδέεται οὐσιωδῶς μέ τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τήν Ὁρθό-δοξον παράδοσιν, ὅπως τονίζει ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης, ἡ Θεία Εὐχαριστία «εἶναι γεμάτη χαρά καί φῶς», διότι «δέν ἔχει ὡς βάση τόν Σταυρόν καί μία ἐξιδανίκευση τοῦ πάθους, ἀλλά τήν Ἀνάστασιν ὡς ὑπέρβαση τοῦ πάθους τοῦ Σταυροῦ»². Ἡ Θεία Εὐχαριστία μᾶς μεταφέρει εἰς τόν Γολγοθᾶν ὄχι διὰ νά παραμείνωμεν ἐκεῖ, ἀλλά διὰ νά ὀδηγηθῶμεν, διὰ μέσου τοῦ Σταυροῦ, εἰς τήν ἀείφωτον δόξαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις εἶναι ὑπέρβασις τῆς οὐτοπικῆς σωτηρίας «χωρίς Σταυρόν» καί τοῦ ὑπαρκτικοῦ ναυαγίου τοῦ σταυροῦ «χωρίς Ἀνάστασιν».

Ἡ μετοχή μας εἰς τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀφ' ἑνός ἔμπρακτος κατάργησις κάθε οὐτοπισμοῦ τῶν «εὐρυχώρων ὁδῶν» καί τῶν ψευδεπιγράφων παραδείσων ἀπροσκόπτου εὐδαιμονίας, ἐν ταυτῷ δέ καί ὀριστική ὑπέρβασις τοῦ ἀπέλπιδος ἐγκλωβισμοῦ εἰς τήν δῆθεν ἀνυπέρβλητον ἀρνητικότητα, ἀφοῦ ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ κυφορεῖ τήν Ἀνάστασιν, τήν «ἄληκτον εὐφροσύνην», τῆς «αἰωνίου δόξης τήν ἀπόλαυσιν». Ἡ συντριβή τοῦ θανάτου διὰ τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἀναφέρει τήν ζωήν μας εἰς τήν θεανθρωπίνην οὐσίαν της καί εἰς τόν οὐράνιον προορισμόν της.

Ἐν Χριστῷ γνωρίζομεν καί βιοῦμεν ὅτι ὁ παρῶν βίος δέν εἶναι ὅλη ἡ ζωή μας, ὅτι ὁ βιολογικός θάνατος δέν ἀποτελεῖ τέλος καί ἐκμηδενισμόν τῆς ὑπάρξεώς μας. Δέν ὀρίζουν τά βιολογικά ὅρια τῆς ζωῆς τήν ἀλήθειάν της. Ἐξ ἄλλου, ἡ αἴσθησις ὅτι ἡ ζωή εἶναι ἀναπότρεπτος «πορεία πρὸς τόν θάνατον» ὀδηγεῖ εἰς ὑπαρξιακά ἀδιέξοδα, εἰς ἀπόγνωσιν καί μηδενισμόν, εἰς ἀδιαφορίαν διὰ τά οὐσιώδη τοῦ βίου. Ἡ ἐπιστήμη, ἡ οικονομική καί κοινωνική πρόοδος, ἀδυνατοῦν νά προσφέρουν

---

² «Ἐσχατολογία καί ἱστορία», Ἔργα Α'. Ἐκκλησιολογικά μελετήματα, ἐκδ. Δόμος, Αθήνα 2016, σ. 498.

ουσιαστικήν λύσιν καί διέξοδον. Οί Χριστιανοί εἶναι οἱ «ἔχοντες ἐλπίδα»³, οἱ προσδοκῶντες τήν ἐρχομένην Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς τήν τελικήν πραγματικότητα, ὡς πληρότητα ζωῆς καί γνώσεως, ὡς χαράν πεπληρωμένην, ὄχι μόνον διά τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ἀλλά διά σύμπαν τό ἀνθρώπινον γένος ἀπ' ἀρχῆς καί ἄχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Αὐτήν τήν θέασιν τῆς ἱστορίας καί τῆς αἰωνιότητος, τόν ἀναστάσιμον χαρακτήρα τῆς πίστεως, τοῦ ἠθους καί τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, τό ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι τό μέγα θαῦμα τῆς Ἀληθείας ἀποκαλύπτεται μόνον «τοῖς προσκυνουῖσιν ἐν πίστει τό μυστήριον», καλούμεθα νά μαρτυρῶμεν σήμερον εἰς ἓνα πολιτισμόν ἀπωθήσεως τοῦ Ὑπερβατικοῦ καί ποικίλων συρρικνώσεων τῆς πνευματικῆς ταυτότητος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

Δοξάζοντες ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς τόν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν καί ἀνατείλαντα πᾶσι τήν αἰώνιον ζωήν Κύριον καί μετέχοντες ἐν ἀγαλλιάσει τῆς «κοινῆς τῶν ὅλων πανηγύρεως», δεόμεθα τοῦ πανσθενοῦς, πανσόφου καί πανοικτίρμονος Ποιητοῦ καί Λυτρωτοῦ τοῦ παντός, ὅπως εἰρηνεύῃ τόν κόσμον, χαρίζηται δέ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων πάντα τά σωτηριώδη δωρήματα Αὐτοῦ, ἵνα ὑμνῆται καί εὐλογῆται τό πάντιμον καί μεγαλοπρεπές ὄνομά Του, νῦν καί ἀεί καί εἰς πάντας τούς αἰῶνας. Ἀμήν!

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βγκ΄
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστόν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Θεϊάν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τό Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

---

³ Βλ. Α' Θεσο. δ', 13.